



Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Indicibvs Illvstratvs Et Avctvs Concionatoriis

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Capvt Primvm. Afflictio docet fortitudinem, & fidelitatem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77031)

Exemplo monstratur.

podt & martyrem, apud praesides suos accusatum, quod nefcio qui profani homines in ejus cubiculo sint visi garrientes, & auditi. Eam ob causam Petrus in publico caetu omnium iustus est sui ipsius accusator esse, & poenam ab aliis pronuntiandam, exacte dependere. Fecit; sed sane amaro animo. Non enim conscius sibi erat quidquam hac in re deliquisse, nec ignarus solis hoc suspicionibus in se confictum. Vbi ab alijs digressus in cubiculum rediit, ante imaginem Christi crucifixi madidis sese oculis stetit, atque ut animum querelis exoneraret: Domine, inquit, quid ego feci, quod tam severe puniar quantumvis innocens? Tanto favens candori Christus mox reddidit has voces: Et ego Petre, quid feci? quod tali morte afficiar, quantumvis innocens? Erubuit Petrus, jamque se reum pronuntiavit, si ta innocenti conferretur.

§. IX.

Quid jam ais, querule, quid toties ingeminas: Et ego quid feci? Dic obsecro: Et Christus quid fecit? Et Christi mater quid fecit? *Placitum doloris passu?* Petrus & Paulus Apostoli quid fecerunt? Tot centena millia martyrum quid fecerunt? Tot hominum sanctissimorum calumnijs gravissimis onerati quid fecerunt? Etiamnum tu tuas voces repetis: Et ego quid feci? Quanto rectius dices eam illo ad Domini latus crucifixo, sed respiciente latrone: *Nos qui eum jusse, nam digna factis recipimus.*

Luc. c. 23. vers. 41.

Non aliter & nos sentiamus. Affecti sumus poena? succurrat non tantum quid patiamur, sed quid fecerimus. Si volumus aequi rerum omnium judices esse, hoc primum nobis suadeamus, nemine nostrum esse sine culpa. Hinc enim maxima oritur indignatio: *Nihil peccavi, nihil feci. Imo nihil fateamur. Indignamur alii-*

A qua admonitione aut coercitione nos castigatos, cum illo ipso tempore peccemus, quo adjicimus malefactis arrogantiam, excusationem, contumaciam. Nam, ut optime dixit Fabius, culpam admittam excusare, altera culpa est. Adsoneri bonus gaudet; pessimus quisque correptorem asperimè patitur. Quis autem est iste, qui se proficitur omnibus legibus innocentem? Saepe in causa qua innoxii sumus, punimur pro causa, qua noxii extitimus.

Iosephi proregis Aegyptii fratres insontes erant, cum in carcerem mittendi retraherentur ex itinere, quod scyphum argenteum furati essent. Quid hic dicendum? Si de scypho agatur, plane innocentes erant. Sed laet hic anguis in herba. Furtum longè gravius commiserunt. Non enim poculum argenteum, sed ipsum germanum fratrem suum Iosephum parenti suo furati sunt. Atque hoc furtum ante annos viginti & amplius commissum, vel serò tandem fuerat puniendum. Idem alijs sapissimè contingit.

Amemus igitur veritatem, & quidquid tandem patiar, cum Iosephi fratribus dicamus: *Merito haec patiamur, quia peccavimus. Veritatem amavit, qui dixit: Iram Domini portabo, quoniam peccavi ei.*

Gen. c. 44. v. 18. & 19.

Gen. c. 42. vers. 21.

Mich. c. 7. vers. 9.

Qui verò se insontes credunt, nec tam dira meritos, si hoc solum efficiunt obmurmurando, ut poenas hiant graviores, & nonnunquam geminatas: veluti cum discipulus post virgarum supplicium murmurat, ad virgas jure repetitur. Reos ergo nos esse fateamur, quidquid demum injuriarum aut calamitatum sit tollerandum: *Iræ Domini portemus, quoniam peccavimus ei. Quisquis discipulum agit in Patientiae gymnasio, quidquid cogatur pati, si discat loqui: Ego quidem iuste, nam digna factis recipio. Hoc est proficere, extrema quaeque se meritum non negare.*

G Y M N A S I I P A T I E N T I A E P A R S A L T E R A.

CAPUT I.

Afflictio docet Fortitudinem & Fidelitatem.



DIXIMVS quae poenarum genera Gymnasii patientiae usurpet. Nempe hoc declaratum est, quae supplicia Deus soleat de hominibus sumere, dum in Orbe hoc degunt. Sic omnes afflictionum species percensuimus.

Nunc porro differendum, quid e poenis his, veluti libris, doctrinae hauriendum, quod emolumentum ex afflictionibus capiendum, quae virtutes inter adversa potissimum discenda. Nam revera in malis melius sapimus; secunda mentem auferunt.

In virtutu choro primè occurrunt in adversis exercende **FORTITUDO**, & **FIDELITAS**. Quae vero ratione geminae virtutes istae longè melius in rebus incommotis & asperis, quam in laetis ac prosperis condiscantur, nunc explicabimus.

§. I.

Longè aliter liberos educare solet serius pater, & aliter longè blandiens mater. Patris voces sunt:

Ad scholas puer, ad scholas. Vbi è scholis domum redierit, iterum urget pater, &: Recole, inquit, audita; memoriam exerce; stylum move; paulò podt specimen mihi dabis eorum quae dedicisti. Vbi verò puer ad examen patris citatus, jamque interrogatus haerere, ineptè respondere, Grammaticas leges non callere, incertam tacèdò prodere: hic pater autem colaphis objugaret, aut virgis castigare, aut acerrimè increpare verbis, aut lusus tempore in musæum velut in carcerem amandare, & acerbis vocibus instare: *Stude, piger. Stude: Stude tuis rebus, & omitte nugas.* Cumque hic ipse puer, antea non nihil & litteris adoleverit, à matre abstraheris in exteras terras à patre amittitur. Haec tamen omnia bono pueri sunt.

Sicut pater se gerit erga filios.

At verò mater nunquam non blanda & mulcens, eum filioi madidos videt ocellos: Mi vir, ait, cur nostros liberos flere malumus, & frontem contrahere, quam exportigere? teneri sunt, cur in eos verberibus sevimus? non rarò deteriores fiunt à plagis. Haec matris voces sunt. Neque tantum his blandimentis masculam virtutem enervat, sed intempti vis etiam mulcensulicis, ac macteolis, irritamentis gulae ac scitamentis filiorum indolem corrumpit, modò enim panem dulciantum, modò similagineum butyro factum, modò placestas & popana furtim ingerit: ita dum mulcet & bland-

& blanditur, perdit. Quis ergo prudens non malit a patre ad bonam frugem austerius educari, quam a matre blandius in perniciem dari? Ita omnino DEVS, parens ille magnificus, virtutum non lenis exactor, sicut feveri patres, durius suos educat.

Romanus Sapiens perquam eleganter haec profecutus: Non vides, inquit, quam d aliter patres, aliter matres indulgeant? illi excrari iubent liberos, ad studia obtemperant; seriatim quoque diebus non patiuntur esse otiosos, & sudorem illis, & interdum lacrymas excutunt: at matres fovere in sinu, continere in umbrâ volunt; nunquam flere, nunquam trisitari, nunquam laborare. Patrium habet Deus adversus viros bonos animum, & illos fortiter amat, & Operibus, inquit, doloribus ac damnis exagitantur, ut verum colligant robur. Non fert ullum scilicet illa se felicitas. Miraris tu, si Deus ille bonorum amantissimus, qui illos quam optimos esse atque excellentissimos vult, fortunam illis, cum qua exerceantur, assignat? Ma vult illis esse male, quam molliorem. Et nobis etiam interdum voluptati est, si adolescens constantis animi irrascentem feram venabulo excepit, si leonis incursum interitus pertulit, tantisque spectaculum est gratias, quantum id honestior fecit. Ecce spectaculum dignum ad quod respiciat intentus operi suo Deus, ecce par Deo dignum, vir fortis cum calamitate compositus.

Nec ego, mi Seneca, video, quid habeat DEVS in Orbe pulchrius, quam ut spectet Tobiam aliquem aut Iobum, inter tot liberorum funera, inter tantas facultatum omnium ruinas, nihilominus erectum, & stantem.

Christus è nube compellens Saulum: Exurge, inquit, & sta super pedes tuos. Perinde si diceret: Ideo re deieci, ut fortior surgeres.

§. II.

Itaque cum videris hominem probum acceptumque Deo laborare, sudare, per arduum ascendere; malos autem lascivire & voluptatibus fluere: cogita filios disciplinâ tristiori contineri, & ad modestiam educari, mancipiorum autem ac vernularum licentiam ali & audaciam. Hic Dei mos est; sanctissimos quoque homines in delictis non habet: Experitur, indurat, sibi illos preparat. Quemadmodum tot amnes, tot flumina, tanta imbrum ac nivium, tanta vis fontium non mutat saporem maris; ita adversarum impetus rerum viri fortis apimum non verit. Manet ille in statu, & quidquid evenit, in suum colore trahit: ipse bonus, in bonum verit, bene ferendo, bene interpretando. Vti vinum rubellum paucas albentes guttulas secum commistas suo colore tingit: ita bonus quidquid accidit, bene consultit, in bonum vertit, afflictionem omnem sibi reddit utilem tolerando. Est enim omnibus exterioribus potentior: nec hoc dico, non sentit illa, sed vincit, & alioquin quietus placidusque contra incurrentia attollitur. Omnia adversa, aut tanquam exercitia, aut tanquam medicamenta habet. Illa, si sanus sit animus, ad robur tuendum vel augendum sunt; ista, si languidus, & delinens aut voluptatibus mersus, ad recuperandum. Planè ut in corporum curâ solet, cum vulneramur & urimur, ut valetudo ac vires reparentur.

Amnes, flumina, fontes non mutant saporem maris, ita res adversae non mutant viri fortis animum.

Plin. l. 16. Nat. hist. c. 10. & alibi.

Caelius Rhodiginus visam à se turrim asserit è Larice structam, quam Iulius Caesar subiectis flammis nequiverit dejicere. Huic tali arbori homo insigniter patiens rectissime confertur: Ardet ille nonnunquam mediis calamitatum flammis, sed nullum in eo vel fo-

liolum comburitur, nec enim verbulum edit, quod impatientiam oleat. Talis omnino Iobus, qui veluti lignum flammaram patiens, in omnibus his non peccavit labijs suis.

Iob. c. 2. vers. 10.

En rubum flammis undequaque cinctum, & tamen illaesum: En turrim è Larice structam quam omnis Acherontica vis non deiecerit. Hoc nimirum in Patientiae gymnasio dicitur, aequo animo ea ferre, quae non sunt mala, nisi male sustinenti.

Isaaci conjux Rebecca cum geminos infantes in utero colliidi perentisceret, perrexit ut consuleret Dominum. Responsum est: Duae gentes sunt in utero tuo, &c. & quae major serviet minori. Hic Augustinus seriâ quætionem injiciens, quâ ratione id factum fuerit percunctatur, Majorem enim nunquam minori servisse, sed inferre necem voluisse comperitum est. Siquidem Esau apud animum suum sic statuerat: Venient dies lactus Patris mei, & occidam Jacob fratrem meum. Qui ergo servit, cum occidere voluerit? Ad quæ optimè Augustinus: Serviet, inquit, non obsequendo, sed persequendo, eo modo, quo mali serviunt bonis. Quemadmodum lima ferro, & malleus auro, & mola tritico, & furvus deseruit pani pensando.

Gen. c. 25. v. 22. & sequens.

Gen. c. 27. v. 41. Ser- Aug. 10. 10. mali serviunt bonis. Quomodo Esau serviet Jacob fratri minori.

Isaaci filius Jacob in eum virum nunquam evasisset, nisi à fratre sic exagitatus fuisset. In domo paternâ lautè habebatur, patri charissimus omnia pro libitu agebat. At cum illi mortem minaretur frater, in Mesopotamiam ad Labanum avunculum profugiens opilionem egit ultra viginti annos. Sensit hic Jacob se domi suae non esse, nam durissimè habitus, famem simque ferre, æstum gelique tolerare, insomniam vincere, sub puro Iove pernoctare didicit: hic ferrei prope corporis animique, hic laborum ac penuriae tolerantissimus evasit. Horum omnium causâ, germani improbitas & invidia fuit. Quid hoc autem Jacobo profuit? Multum supra omnem modum. Nam mortem intentatam effugit, otium à maternis blandimentis artum exculsit, laboribus & incommodis assuevit, robur sibi ac divitias comparavit, Liam & Rachelem conjuges acquisivit, è quibus duodecim patriarchæ ortum, sed & ipse Christus originem traxit. En, ut natu major serviverit minori, sanè non obsequendo, sed persequendo. Hæc una discenda fortitudinis ratio; ita fortes efficitur. Nota vox fortissimi: Cum infirmior, tunc potens sum.

Quomodo Esau serviet Jacob fratri minori.

2. Cor. c. 12. vers. 10.

§. III.

Virtus, quò tendat, non quid passura sit, cogitat; quoniam & quod passura est, gloriæ pars est. Suis DEVS consultit, quos esse quam modestissimos cupit, quoties illis materiam præbet aliquid animosè fortiterque faciendi: ad quam rem opus est aliqua difficultate. Vnde possum scire, quantum adversus paupertatem ab animi sit, si divitiis dissuis? Vnde possum scire, quantum adversus ignominiam & infamiam constantiæ habeas, si inter plausus senescis? si te pronus omnium favor comitatur? Vnde te obedientem scio, si tibi nulla nisi mollissima mandata veniant? Vnde te summissimum ac humilem pronuntio, si nullis injuriis ac calumniis impetaris? Vnde te vere patientem laudo, si nullis calamitatibus premaris? Calamitas virtutis occasio est.

cur est causa virtutis.

Illos merito quis dixerit miseros, qui nimia felicitate torpescunt, quos velut in mari lento tranquillitas iners & malacia derinet. Quidquid illis incidit, novum & molestum venit. Magis urgent favæ inextertos; grave est teneræ cervicis jugum. Vel ad suspicionem vulneris tiro pallefeit: auctacter veteranus cruorem suum spectat, qui scit se sæpe post sanguinem vicisse.

Considera Germanos, inquit Seneca, & quidquid circa Isfrum

Provid. c. 4. Istrum vagarum gentium occur sat. Perpetua illos hieras, & triste calum premit, maligne solum sterile sustentat, imbrem culmo aut fronde defendunt, in alimenrum seras captant. Miseri tibi videntur? Nihil miserum est, quod in naturam consuetudo perduxit. Quid miraris bonos viros, ut consumentur, concuti? Non est solida nec fortis arbor, nisi in quam frequens ventus incur sat: ipsa enim vexatione constringitur, & radices certius figit. Fragiles sunt quae in aprica valle creverunt. Sic semina mesium gelu cooperta laetius germinant, sic ignis flatu premitur, ut crescat. Quid dicitur argento & auro malleus? aliter certe moneta non cuditur: nec inde poculum formatur, ni metallum creberrimo, sic tundatur. Apage argentum & aurum quod impatiens est malleorum: ita quisque de se ipso sentiat.

*Gregorius
epist. 27.*

Nonnunquam nobis ipsis virtute praediti videmur, & Patientes dici volumus sed opportunè ne Dis ingere retur, quod non nemini Pythagoras dixit: Esti argentum sis, & ex te tamen nec obolus probe monetæ fiet, cum tam impatiens exstas. Ita pluribus iure dicitur quamvis sis argenteus, mi frater, sis aereus totus, dies totos in genua propeumbas, manus caelo attendas, Deo preces adhibeas, nihilominus ignoscat mihi tuus genius nullius pretii es. Cur obsecro? Quia malleorum impatiens es, & ideo velut inutile pondus, in arcam retrudendus es. Nam ubi malleo, vel solum te libar rit, ubi verbulum asperius te perstrinxerit, mox in turpem impatienciam erumpis. O argentum, o aurum, sed improbum, sed falsum, sed adulterinum, quia malleis refractarium: neuge otio duntaxat natum, & in coronice collocandum.

*Virtutes
sine pa-
tientia
nullius sunt
pretii.*

Gyilielmus Peraldus Lugdunensis Praesul festi ve disserit, quâ ratione quis diabolo detes excutiat. Den tes diaboli sunt calumniatores, obretratores, vexatores, ad quos Hecraus Isaias: Quare atteritis populum meum, inquit, & facies pauperum commolitis? dicit Dominus Deus exercituum. His dentibus commordet cacodaemones homines probos. Sed quomodo hi dentes effringendi? PATIENTIA. Non raro Christiani etiam unici patientia illustris, aliquot millia idololatrum ad Christi sacra perduxit.

*Isai. c. 3.
vers. 15.*

*Patientia
detes dia-
boli ef-
fringendi.*

Romanus Praesul Poncius Pilatus admirabilem Christi patientiam miratus, hominem illum supra hominem sapere, & alti sanguinis esse non immerito suspicatus est. Quotidianum hoc est, ut gerro verbosissimus, solum criminari doctus, taciturnam alterius patientiam observans, incipiat & ipse ad modestiam se componere, nullis alioqui conviciis exarmandus. Sed Christianum hoc robur, non discitur in chæreo, sed patientiae gymnasio. Afflicto Fortitudinis magistra est.

§. IV.

Non solum Fortitudinem gymnasium Patientiae docet, sed & Fidelitatem, in sacris paginis laudatissimam virtutem. Nota sunt illa Romini verba: Euge serve bone & fidelis. Discipuli Christi errores complurimos commiserunt, sapius etiam reprehensi sunt: nihilominus cum diceret in ultima caena tristissimum vale omnibus diceret, copiose suos collaudans: Vos estis, inquit, qui permanistis mecum in tentationibus meis. Et ego dispono vobis, sicut disposuit mihi Pater meus, regnum. Perinde si diceret: Erroribus vestris, o mei Apostoli, veniam do; praeterita sint abolita. Hoc potius ago, ut vestram in me fidelitatem amplissime remunerer. Vobis pæne unis Paupertas ac Humilitas mea non for duit: agnosco fidelissimos, non dicam servos, sed amicos. Itaque dispono vobis regnum, ut edatis, & bibatis super mensam meam, in regno meo. Hic utique Apostolis pectus gaudio subillit: & quis eorum aliud cogita rit, quam hoc ipsum: Vtinam jam supra signus in hoc

*Matt. c. 25.
vers. 23.*

*Luc. c. 22.
v. 28. & sequent.*

Ibid. v. 30.

regno. Vtinam unâ jam edamus, & bibamus in hæ mensa! Sed eos Christus amanter erudiens, & certa gaudia non interpestive praecipienda submonens: Ecce, inquit, Satanas expetivit vos, ut cri garet sicut tri tium. Restant, o mei, Ardua de vobis lumenda experi menta: Vos velut campana estis, sonitum sparsura per Orbem; sed prius experientiae sunt hæ campanae: hac ipse nocte fiet initium. Nam sicut æramentarius fusor cum æramento manum ultimam imposuit, non illud protinus in turrin educit, sed malleo prius ex plorat, quæ voces sint sui operis, quis sonus, & an nihil rimularum hiet: ita de omnibus, qui inter meos numerari volunt, experimentum capiendum est va rium, num eorum patientia sit solida, an in rebus adversis fortes, an temporibus duris fideles sint. Ni mirum ad hanc cotitulam hoc Fidelitatis aurum ex ploratur.

Optimè dixit Annæus: Quid quisque posset, nisi ten tando non dicitur. Nemo sciet quam patiens sis, nec tu quidem ipse, nisi vari te fatigent aduersarii. Languet sine antagonista Virtus. Tunc apparet quis tibi sit ani mus, quantum valeat polleatque, cum quid possit, pa tientia ostendit. Adeoque verissime dixit beatus Gre gorius: Nemo quantum proficiat, nisi inter aduersa cog noscit. Thûris virtus in prunis sentitur: Aromata tunc maximè se produnt, cum in mortario terun tur: unguenta suavius fragrant, cum moventur. Mag dalenæ balsamum totas aëtes penetravit, cum in Christi verticem effusum est: sic in tempestate nau ta, in acie miles, in arenâ pugil dignoscitur. Huc al ludens Hieronymus: Christiane militia est, inquit, in felicitatibus feliciter ampliare, pressuris adolescere, & pres suras pubescendo calcare. Frequentibus procellis Christiana vita quatitur, atque tentatur, & pressuris innumeris letatur ac crescit. Sic vera Fidelitas non in ore pigrorum, sed in manu heroum cernitur; nam aliud est fidelitatem promittere, aliud fidelem esse.

*Senec. lib. 2.
Provid. c. 4.*

*Hier. 10. 5.
epist. 9. ad
amicum eius*

*Gre. lib. 1.
moral. c. 4.*

Christus, ut suos acceret ad incrementum fidei petendum: Si habueritis fidem, inquit, sicut granum sinapis. Quanam obscuro hæc tanta fides est tâtilli granuli sinapis? minutum quidem ac vile semen est sinapi, vixque ullam ab oculis fert laudem: sed pistillo tritum, aut ore commansum, hic acrimoniam, hic odo rem exerit, quis tantum ignis sub orbiculo tam modi co latere credat? Hanc talem in fidelitatem a no bis Christus exigit, ut tunc maximè amoris ignem, patientiaque odorem excitatissimum expiremus, cum pistillis calamitatum tundimur. Bonum, inquit Gregorius, quod in tranquilitate sumitur, in tribulatione mani festatur.

§. V.

Hebraea militiæ ducem sic laudat sacra pagina: Ioseph cum reges congregati sunt pariter, ut pugnarent contra Ioseph. Hic generosissimus heros juratam Deo fidelitatem illustrissimis exemplis repræsentare, & provocare hostes: Adeste perduelles Dei: nec mihi, nec meis labant genua, cum in vos pugnandum, & quavis altero tanto sit major partium vestrum numerus, non tamen formidamus: Adeste numerosis simi exercitus, nil trepidamus; a nobis Deus est, totus nobis militat æther. Sic omnino & Christiana generositas, hostem provocat: Adeste afflictiones, & innumerabilium calamitatum agmina, fames, sitis, egestas, morbi, luctus, injuriæ, calumniæ & omnis generis ærummæ; nec numerum, nec vim hostilem expavefcimus: si consistant aduersum nos castra, non time bit cor nostrum; fidè Deo datam non frangimus; omnia potius pati, & vitam vel centies prodigere parati sumus, quam jusjurandum, quo Deus nos obstrinxit, negligere.

Quisquis

Quisquis in Deum pius ac fidelis est, sic animo sentit: Etsi Acheron in me moveat, etsi caelum in me ruat, etsi omnis in me unum calamitas delaviet, ego tamen, duce Deo, in fide stabo; uti, vinciri, caedi, necari pro Deo paratus. Nam, si conmorui sumus, & convivimus. Si sustinebimus, & conregnabimus; si negaverimus, & ille negabit nos.

2. Tim. c. 2. v. 11. & 12. v. 11. & 13. v. 1. Machab. c. 2. v. 53.

Et quod probe sciamus, o Christiani, non satis est nomen dedisse Christo, non satis est rei divinae interesse, jejuniis & precibus vacare, stipem erogare non satis est; necesse insuper est, ut Deus nos semper inveniat Fideles, & dignos se, uti Abrahamum, Iosephum, Iobum fideles verè atque se dignos invenit in adversis omnibus. Nam, quod Machabæa historia testatur, Ioseph in tempore angustiae suæ custodivit mandatum.

Nos licet argentei sumus & aurei, si tamen impatientes sumus, & malleos non ferimus, nullius panè pretii sumus. Et quemadmodum in humano corpore cum vel animi defectio, vel subitus terror hominem opprimit, sanguis omnis ad cor concurrit, opem laturus: ite in afflictionibus & angustiis quibuscunque, omnigena virtus ad hominem probum se recipiat, eumque sic animet: Si nunc, cum Deus experimentum tui facturus, deest tibi, ubi Fides tua, ubi tuus est Amor? Ubi Obedientia, ubi Spes, ubi Patientia? Ubi Fortitudo, & Fidelitas? hocine tuum patiendi desiderium? hocine tuum erat perseverandi propositum? Memento sacramenti, quod velut miles dixisti, memento fidei quam Deo dedisti, & fidelem te præsta usque in finem. Fidelissimum habes promissorem; non negabit præmium, non differet coronam, tu modò non detrectes pugnam, non desperes victoriam.

CAPVT II.

Afflictio docet Commiserationem & Abstinenciam.

Cum Artaxerxi regi amicus primæ admissionis esset mortuus, rex Ioniam misit ad Democritum, ut si quid in eo artis esset, suum sibi amicum in lucem restitueret, aut si quod aliud remedium foret amici veteris reparandi, id porro tentaret. Democritus rem seriam & difficilem postulari respondebat, si tamen rex vellet possè que a se postulandis annuere, in opus deducendam. Promissa omnia liberalissimè. Ergo, inquit Democritus, defuncti tumulo hanc figite inscriptionem: Triginta nomina eorum, qui ad viceimum ætatis annum nil dolorum sunt passi, sepulchro insculpantur. Quæ sita sunt sedulo hæc fausta nomina, sed necdum inveniri potuerunt usquam, nec ullo ævo, ut credible est, inveniuntur.

Ecquis ille, obsecro, mortalium est, qui non dicam viginti annis, sed vel diebus viginti nil sentiat adversi? Omnis vita nostra ærumnarum & calamitarum plenissima est; suam cuique portionem providentissimus Deus jam ab æterno assignavit æquissima lance. Abstinentium nemini non propinatur; sed huic calix, illi congius, isti caliculus miscetur, prout Deo visum; idque ob hanc etiam causam, ut alter alterius miseratione & consensu tangeretur, atque unà Temperantia discere retur.

Qua igitur ratione afflictio tam Commiserationem quam Abstinenciam doceat, jam differemus.

§. I.

Pœnarum socios habere miseris est iocundum.

Miseris solatium ingens est, pœnarum socios habere; scire, eadem aut graviora pati alios, neminem a cruciatibus illarum transiri, neminem hic existimare.

Tom. II.

miuum esse. Hoc argumento Christus suos erudiens: Beati eritis, inquit, cum maledixerint vobis homines, & persecuti fuerint vos, &c. sic enim persecuti sunt prophetae, qui fuerunt ante vos. Et ut argumentum sit illustrius: Si me, inquit, persecuti sunt, & vos persequentur. Eadem ratione Paulus Macedonas solatus: Vos, inquit, imitatores facti estis fratres Ecclesiarum Dei, quæ in Iudæa sunt, quia eadem passi estis à contribulibus vestris. Sic Hebræis velut digito monstrat optimos quosque ludibria, verbera, carceres & vincula expertos; circumeuntes in melotis, in pelli-bus caprinis, egentes, angustiatos, afflictos; in speluncis, & montibus, in cavernis & solitudinibus errantes; alios tentatos, lapidatos, sectos, obruncatos commemorat.

Math. c. 5. v. 11. & 12. v. 11. & 12. v. 1. Ioh. c. 15. v. 20. I. Thess. c. 2. v. 14. Heb. c. 11. v. 35. & 36. & 37.

Et quò magis aliorum exemplis ac generosa patientiâ firmemur, monet beatus Iacobus. Ne cogitemus illos tanta passos, homines ferreos aut adamantinos fuisse: Elias homo erat similis nobis, passibilis. Doloris acerbicatem tam illi quam isti æque sustulerunt ut nos, sed quia in scholâ Patientiæ plus didicerunt, patientiores quàm nos fuerunt.

Iacob. c. 4. v. 7.

Neque tantum ab exemplis afflictorum, sed & à verbis, solatium afflictis accedit. Nempe inter adversa discimus, aliorum adversis indolere, solatio mulcere, & facile fidem habere iis, quibus non dissimilia sunt perpetienda.

Afflictis à verbis etiâ accedit solatium.

Atque hæc causarum non postrema est, cur in Patientiæ gymnasium variè vexandi compingamur, ut scilicet alter alterius dolorem discat dolere. Profectò qui paupertatem expertus est, non difficile miseretur sururi & egestati; qui sapius infirmâ & agrâ fuit valitudine, misericordiâ ægrotorum citò capitur; qui reipsâ didicit, quid contemni, premi, & abjici sit, animi lenitate induit in contemptos, pressos & abjectos; qui fortunis omnibus evolutus est, facillimè commiserescit illorum, quos eadem fors facultatibus privavit. Erumnis variis exagitati, cum Tyriâ reginâ sapimus, quæ dixit:

Non theoria est tantum aut speculativa.

Non ignara mali, miseris succurrere disco. Sapienter Æschylus poëta: Infeliciter agentis, ait, quivis condolere, & unâ suspirare promptus est; morsus autem doloris nullus ad hepar penetrat. Huic rectè Sophoclis dictum jungitur: Qui ipsi miseras experti, hi soli ex aliorum afflictionibus dolorem capiunt.

Virg. l. 1. Æneid. Æsch. in suo Agamem.

§. II.

Hinc optimè concludimus: Quisquis tam immittis, asper, inclemens, & durus est, is certè tristior nunquam expertus, neque litteras, neque natare scit, & nec vidit quidem oleum, quo athletæ unguuntur, consenuit in pulvillo, hinc tam inhumanus, & in miseris immisericosus est. Atque hinc Deus suos monuit, ne alienigenas & peregrinos læderent, quòd & ipsi tunc fuissent: Advenam non contristabis, neque affliges eum, advenam enim & ipsi fuisti in terrâ Egypti. Vestra vobis experientia docet, quàm miseranda fors sit, extraneum, servum, captivum, laboribus oppressum, verberibus oppletum esse.

Qui tristior nunquam expertus, est ideo in miseris inhumanus.

Exod. c. 22. v. 21.

Beatus Leo Apostolorum principem Petrum ideo tam graviter labi permillum autumat, ut summus antistes tantò esset indulgentior lapsis. Atque ita in principe Ecclesiæ, conderetur remedium penitentiae. Hic servo gravissimè indignatus paterfamilias, quod paulò antè ex ære alieno laborasset maximo, & animam debuisse, nihilominus nec minimâ confewi debitoris misericordiâ frangeretur: Nomen oportuit & te misereri conservi tui?

Cur princeps Apostolorum Petrus tam graviter labi per-labi permissus est.

Mat. c. 18. v. 33.

Hinc & Paulus solatium maximum instillans: Non habemus, inquit, Pontificem, qui non possit compati infirmitatibus nostris, tentatum autem per omnia. Adeamus ergo eum fiducia ad thronum gratiæ, ut misericordiam consequamur.

Heb. c. 4. v. 15. & 16.

